

Söi Taêng tröôûng vaø Phaùt trieân töø O ñeán Ba tuoái – Nhöõng Ñieàu Phuï huynh Caàn Bieát

Söi phaùt trieân cuâa con ngööoi lao moät quaù trình laûu daøi xaûy ra trong suoát cuoäc ñôøi vôùi nhöõng thay ñoái vaø phaùt trieân veà theå chaát, haønh vi cõu chæ, nhaän thöùc vaø tinh caûm. Trong nhöõng giài ñoaïn ñaàu cuâa cuoäc ñôøi - töø luùc sô sinh ñeán tuoái aáu thô, töø aáu thô ñeán nieân thieáu, vaø töø nieân thieáu ñeán tuoái tröôûng thaønh - ñaõ xaûy ra nhöõng söi thay ñoái thaät lao to lòùn. Trong suoát quaù trình naøy, moãi con ngööoi seõ phaùt trieân nhöõng quan ñieäm/thaùi ñoää vaø tieáu chuaân giaù trô ñeå hööùng daân cho minh trong nhöõng lõia choïn, quan heä, vaø söi caûm thoång.

Giôùi tinh cuõng lao moät quaù trình xaûy ra laûu daøi trong cuoäc ñôøi. Caùc em beù, treû em, thanh thieáu nieân, vaø ngööoi lòùn ñeàu lao nhöõng con ngööoi cõu baûn naêng veà giôùi tinh. Cuõng gioáng nhö taám quan troïng ñeå naâng cao söi phaùt trieân cuâa treû em veà theå chaát, tinh caûm, vaø nhaän thöùc, vieäc taø moät neân taûng ñeå cho treû em phaùt trieân veà giôùi tinh cuõng thaät lao quan troïng. Ngööoi lòùn cõu traùch nhieäm giuùp cho caùc em hieåu vaø chaáp nhaän söi phaùt trieân töø nhieân veà giôùi tinh cuâa minh.

Moãi thôøi kyø phaùt trieân ñeàu coù nhöõng ñaëc ñieäm. Phaùc hoäa dööùi ñaây veà söi phaùt trieân aùp duïng cho phaân lòùn treû em trong cuõng moät nhoùm tuoái. Tuy nhieân, moãi treû em lao moät caù theå riéång vaø moãi em coù theå ñi ñeán caùc thôøi kyø phaùt trieân naøy sôùm hôn hay træ hôn so vôùi caùc treû khaùc trong cuõng moät lõùa tuoái. Baát cõù khi naøo coù ñieàu gì quan taám veà söi phaùt trieân cuâa caùc em, phuï huynh hay ngööoi chaëm soùc caùc em neân tham khaûo vôùi baùc só hay moät chuyeân già phuï traùch veà vaán ñeå phaùt trieân cuâa treû em.

Phaùt trieân Cô theå

Ña soá caùc em beù töø O ñeán ba tuoái seõ:

- Taêng gaáp ñoái chieåu cao trong khoaûng töø khi môùi sinh ra ñeán ba tuoái
- Taêng gaáp ba troïng lõöing giöôa khoaûng môùi sinh ñeán ba tuoái
- Moïc raêng vaø phaùt trieân khaû naêng ñeå aén ñööic ñoà aén cõùng.
- Phaùt trieân 75 phaân traêm dung tích naøo boä cuâa ñöùa treû.
- Hoïc boø vaø taäp ñi
- Phaùt trieân naêng khieåu vaän ñoäng maënh, nhö laø chaïy, nhaûy, vaø leo treøo leân caâu thang.
- Baét ñaàu côùi vaø maëc quaàn aùo
- Baét ñaàu cheá ngöïi caùc chöùc naêng cuâa cô theå qua vieäc taäp ñi veä sinh.

Phaùt trieân Tri thöùc

Ña soá caùc em beù töø O ñeán ba tuoái seõ:

- Hoïc hoüi caùc kyõ naêng veà ngoân ngöö vaø trao ñoái thoång tin, tieán trieân töø vieäc xöü duïng moät tieång ñôn giàûn leân thaønh caâu ngaén vaøi tieång, roài thaønh nhöõng caâu ñaày ñuû.
- Phaùt trieân trí töôûng tööing, vaø baét ñaàu taïø ra nhöõng truyeän vaø baïn beø töôûng tööing.
- Hieåu ñööic theå giôùi chung quanh qua gia ñinhh cuâa minh.
- Baét ñaàu coù taùc ñoäng qua laïi vôùi nhöõng treû em cuøng trang lõùa qua vieäc baét chöôùc [Maëc duø moät soá em beù ôû tuoái naøy chöa chöi tröic tieáp vôùi nhau, nhöng chuÙng thöôøng chöi song song caïnh nhau.]
- Suy nghó moät caùch cuï theå, giöô laïi caùc thoång tin, vaø cheá bieán caùc döô kieän naøy chuû yeáu qua naêm giaùc quan - baëng söi nhìn, sôø mou ñuïng chaïm, nghe, neám, vaø ngööui.
- Xaùc ñòñh vôùi vaø baét ñaàu baét chöôùc cha hay meï, hay ngööoi chaëm soùc cuøng giôùi tinh

vôùi mình.

- Baét ñaàu hieåu söi khaùc nhau giöða nam vaø nöö (söi khaùc nhau veà phaùi tính vaø vai troø cuâa phaùi tính)
- Baét chöôùc ngoân ngöö vaø haønh vi cõù chæ cuâa ngööðoi loun maø em tin tööung.

Phaùt trieân Caûm xuùc

Ña soá caùc em beù töø 0 ñeán ba tuoái seõ:

- Phaùt trieân söi tin tööung vaøo nhööng ngööðoi chaêm soùc naøo ñaùp öùng ñaày ñuu caùc nhu caùu cuâa em, nhö laø ñaùp öùng cho em khi em ñouï, hay bò ööut quaàn, v.v...
- Baét ñaàu traéc nghieäm tính ñoäc laäp, vaø khaùm phaù caùc giöùi haïn, nhöng vaän tim kieám nhööng söi gaàn guõi vôùi ngööðoi chaêm soùc chuû yeáu cuâa minh.
- Coù söi quan heä chính vôùi nhööng ngööðoi trong gia ñinh, ñou laø nhööng ngööðoi quan troëng nhaát vôùi ñôøi soáng cuâa em trong luùc naøy.
- Theå hieän cuï theå caùc caûm xuùc, nhö laø hoân vaø oâm laáy ñeå baøy toû söi thööong yeáu, vaø ñaùnh ñeå cho thaáy söi giaän döö.
- Laøm chuû ñööic yù tööung khi vui, buoàn, hay giaän, nhöng thoång thööong seõ choïn caùch dieän taû tình caûm moät caùch cuï theå hôn laø baèng lôøi noùi. [Coù “hai ñieåu teä” xaûy ra khi moät ñöùa treù phaùt trieân moät caûm giaùc veà baûn thaân beân ngoaoi vaø khaùc bieät vôùi ngööðoi khaùc, roài theå hieän caù tính naøy baèng caùch noùi “khoâng”, vaø nhaát ñønh laøm ñieåu ñou moät minh.]

Phaùt trieân Giöùi tính

Ña soá caùc em beù töø 0 ñeán ba tuoái seõ:

- Toø moø vaø muoán khaùm phaù veà thaân theå cuâa minh vaø cuâa ngööðoi khaùc.
- Traûi qua moät söi cööng cöùng dööng vaät hay coù chaát trôn ôû aâm ñaïo.
- Sôø mou vaøo cô quan sinh duïc cuâa minh ñeå ñuøa giööñ.
- Noùi chuyeän töï nhieân veà cô theå cuâa minh
- Coù theå noùi vaø hieåu, khi ñööic daïy, nhööng teân goïi ñuùng caùc boä phaän cuâa cô theå (ñaàu, muõi, daï daày, dööng vaät, aâm hoä, v.v...)

Gia ñinh Caàn Laøm Gì ñeå Nuoâi Döööng Treû em coù Giöùi tính Laønh maïnh

Ñeå giuüp cho caùc em beù töø 0 ñeán ba tuoái phaùt trieân giöùi tính laønh maïnh, già ñinh neân:

- Giuüp treû em caûm thaåy toát ñeip vôùi toaøn boä thaân theå cuâa minh. Ngööðoi chaêm soùc caùc em neân noùi chính xaùc taát caû caùc boä phaän cuâa cô theå, vaø truyeän ñaït raèng, cô theå vôùi caùc chöùc naêng keöm theo, laø moät söi töï nhieân vaø laønh maïnh.
- Thööong xuyeân gaàn guõi vaø an uûi treû em ñeå giuüp chuÙng hieåu ñööic söi thööong yeáu, vaø coù theå chia xeù tình yeáu nhö theå naøo. Ñaùp öùng caùc nhu caùu cuâa treû em cuõng giuüp cho caùc em phaùt trieân nieäm tin.
- Giuüp treû em baét ñaàu hieåu söi khaùc nhau giöða caùc haønh vi cõù chæ coâng coäng vaø rieång tö; coù moät soá cõù chæ, thí duï nhö ngoaùy muõi, hay sôø boä phaän sinh duïc, laø nhööng cõù chæ rieång tö.
- Daïy cho caùc em söi khaùc nhau veà toå chöùc cô theå giöða nam vaø nöö, trong khi ñoù, duy trì yù tööung laø con trai vaø con gaùi ñeåu ñaëc bieät nhö nhau.
- Daïy cho treû em raèng caùc em coù theå noùi Khoâng (No), khi coù nhööng söi ñuëng chaïm sôø mou maø em khoâng muoán, baát keå laø ngööðoi naøo muoán ñuëng vaøo minh, vaø caùc em coù quyéän ñööic toân troëng khi noùi Khoâng (No) nhö vaäy.
- Moâ taû caùc quaù trình cuâa cô theå, nhö laø söi coù thai vaø sinh em beù vôùi caùc töø ngöö raát ñôn giaûn.
- Traùnh söi xaáu hoå vaø caûm giaùc toäi loãi veà caùc boä phaän cuâa cô theå cuøng vôùi caùc chöùc naêng cuâa noù.